

Către:	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației ministru@mdlpa.ro
În atenția:	Domnului Adrian-Ioan Veștea, Ministru
Spre știință:	Domnului Victor Banța, Secretar General Adjunct victor.banta@mdlpa.gov.ro
Spre știință:	Consiliul Județean Brașov office@cjb Brasov.ro
În atenția:	Domnului Șerban Todorică-Constantin, Președinte
Spre știință:	Instituția Primarului. Consiliul Local Bunești, jud. Brașov primariabunesti@gmail.com
În atenția:	Domnului Mircea Pălășan, Primar
Spre știință:	Direcția Județeană pentru Cultură Brașov directiapatrimoniubrasov@yahoo.com
În atenția:	Doamnei Ruxandra Ștefan, Director
Spre știință:	Ministerul Culturii, Direcția Patrimoniu Cultural patrimoniu.cultural@cultura.ro
În atenția:	Domnului Emilian Gamureac, Director executiv
Referitor la:	Solicitare de exceptare a Sitului rural Viscri – monument istoric înscris în Lista Monumentelor Istorice sub cod BV-II-s-A-11841 și în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO ca parte a bunului cultural serial „Sate cu biserici fortificate din Transilvania”, sub cod : 596bis, de la obligativitatea înscrierii în Registrul Electronic Național al Nomenclaturilor Stradale

Stimate domnule Ministru,

În temeiul *Hotărârii de Guvern nr. 593 din 8 iunie 2011 (*republicată*) privind organizarea și funcționarea Institutului Național al Patrimoniului*, și al *Hotărârii nr. 777 din 31 octombrie 2016 privind structura, organizarea și funcționarea Registrul Electronic Național al Nomenclaturilor Stradale*, Art. 8, vă supunem atenției următoarele argumente care fac necesară **analiza oportunității reglementării instituirii unei excepții în privința Sitului rural Viscri – monument istoric înscris în Lista Monumentelor Istorice sub cod BV-II-s-A-11841 și în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO ca parte a bunului cultural serial „Sate cu biserici fortificate din Transilvania”, sub cod : 596bis – 1999 de la obligativitatea înscrierii în Registrul Electronic Național al Nomenclaturilor Stradale**, acțiune realizată în baza Hotărârii Consiliul Local nr. 69/28.12.2022 privind aprobarea nomenclatorului stradal al comunei Bunești, județul Brașov, prin care s-a produs modificarea datelor inițiale privind numerotarea imobilelor înscrise în acest sit:

1. Din consultarea textului HCL nr. 69/28.12.2022 a Consiliului Local Bunești și a Anexei 1, prevăzută la Art. 1 al Hotărârii, care cuprinde Nomenclatorul stradal propriu-zis, se constată că numerotarea continuă a imobilelor, de la numărul poștal 1 până la ultimul număr poștal al fiecărei localități, practică, până la momentul respectiv, timp de mai mult de un secol, în administrația locală, a fost înlocuită cu o numerotare repetitivă, distribuită pe străzi a căror delimitare și denumire a fost stabilită și atribuită prin Hotărârea în speță, fără fundamentare, dar și cu neluarea în considerare a aspectelor ce țin de identitatea locală și potențialul impact asupra protecției și gestiunii patrimoniului din comună.

2. Textul a fost consultat pe site-ul primăriei la link-ul:

<https://www.primariabunesti.ro/wp-content/uploads/2023/05/Hotararea-CL-nr.69.pdf>

3. Menționăm că Direcția Județeană pentru Cultură Brașov - serviciu deconcentrat al Ministerului Culturii - nu figurează între instituțiile către care a fost comunicată spre consultare HCL nr. 69/2022, instituții enumerate la Art. 3 al respectivei Hotărâri, fiind astfel încălcată prevederile Legii nr. 422 din 18 iulie 2001 (republicată) privind protejarea monumentelor istorice, Cap. II, Art. 46 (1), lit. a), conform căroră, pentru protejarea monumentelor istorice din unitățile administrativ-teritoriale de competență, consiliile locale au atribuția de a colabora cu Direcția Județeană pentru Cultură, furnizând acesteia toate informațiile actualizate din domeniul protejării monumentelor istorice.

4. Toate cele 5 localități din UAT Bunești sunt reprezentate în Lista Monumentelor Istorice - anexă la Ordinul ministrului culturii nr. 2.828/2015, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 bis, 15.02.2016, cu imobile clasate la diferite categorii – monument individual (m), ansamblu (a) și sit (s) – însumând 32 de poziții. Imobilele sunt identificate în LMI, la rubrica „Adresă”, printr-un număr poștal unic, conform numerotării continue (ca de exemplu „Casă; sat VISCRI; comuna BUNEȘTI; nr. 10; sec. XVII, cod BV-II-m-A-11842), sau printr-un interval de numere poștale unice (ca de exemplu „Ansamblul rural «Str. Principală» sat CRÎȚ; comuna BUNEȘTI; Str. Principală, ambele laturi ale străzii, între nr. 15 și nr. 188; sec. XVIII – XIX, cod BV-II-a-B-11660”).

Astfel, schimbările de adresă poștală operate prin HCL Bunești nr. 69/2022 creează probleme de identificare a monumentelor istorice (monument, ansamblu, sau sit) pe teren și, prin urmare, subminează regimul de protecție acordat prin LMI, mai ales în contextul în care aceste date nu au fost înaintate Direcției Județene pentru Cultură Brașov.

Pot fi identificate numeroase și importante potențiale perturbări în îndeplinirea atribuțiilor legale ale instituțiilor cu responsabilități în domeniul patrimoniului - Ministerul Culturii, Direcția pentru Cultură Brașov, IGSU Brașov, Consiliul Județean și Prefectura Brașov - stabilite prin „Legea nr. 422 din 18 iulie 2001 (republicată) privind protejarea monumentelor istorice” și legislația subsecventă. Cu titlu exemplificativ, menționăm câteva dintre posibilele perturbări în îndeplinirea atribuțiilor legale ale Institutului Național al Patrimoniului:

- atribuțiile INP de inventariere și evidență a monumentelor istorice, în primul rând cea de „elaborare și actualizare periodică a Listei monumentelor istorice din România” prevăzute prin Lege nr. 422/2001, Titlul II, Cap. II, Art. 22 și HG nr. 593/2011 la Art. 2, literele n), l), t), x).
- atribuțiile INP referitoare la Monumentele istorice din România înscrise în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO, în primul rând, cea de elaborare a Dosarelor de nominalizare, dar și cele de monitorizare și fundamentare științifică privind protecția și gestiunea acestor monumente, prevăzute prin HG nr. 593/2011 la Art. 2, literele ll), m), mm) și Art. 5, alin. (1)-(5).
- atribuțiile INP de gestionare a fondurilor destinate cercetării, expertizării, proiectării și executării lucrărilor de consolidare, restaurare și punere în valoare a monumentelor istorice prevăzute prin

Lege nr. 422/2001, Titlul II, Cap. II, Art. 28 și HG nr. 593/2011 la Art. 2 lit. a), d) Art. 4, alin. (1)-(4) de care beneficiază și monumente din Viscri.

5. Dintre monumentele istorice aparținând UAT Bunești, „Situl rural Viscri; sat VISCRI; comuna BUNEȘTI; Sit delimitat cf. avizului de clasare 808/E/1998 al Ministerului Culturii sec. XVI – XIX, cod BV-II-s-A-11841” este înscris în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO ca parte a bunului cultural serial „Sate cu biserici fortificate din Transilvania”, cod : 596bis – 1999 <https://whc.unesco.org/en/list/596> , fiind reglementat juridic de „Legea nr. 564/2001 – pentru aprobarea O.G. nr. 47/2000 privind stabilirea unor măsuri de protecție a monumentelor istorice care fac parte din Lista patrimoniului mondial” și documentele subsecvente.

România este stat semnatar al Convenției Patrimoniului Mondial, cultural și natural, acceptată prin „Decret nr. 187 din 30 martie 1990 pentru acceptarea Convenției privind protecția patrimoniului mondial, cultural și natural, adoptată de Conferința generală a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură la 16 noiembrie 1972”.

Ca urmare, Dosarul de nominalizare a sitului, acceptat în anul 1999 a fost elaborat cu aplicarea Convenției Patrimoniului Mondial, pe baza Ghidului Operațional de implementare a Convenției, document emis și actualizat permanent de Comitetul Patrimoniului Mondial, principalul organism responsabil cu implementarea Convenției.

Decizia includerii sitului a fost luată în cadrul celei de-a 23 Sesiuni a Comitetului Patrimoniului Mondial din 29 noiembrie - 4 decembrie 1999 pe baza îndeplinirii Criteriului iv de evaluare a Valorii Universale Excepționale, cu Justificarea Criteriului iv și cu acordarea Codului 596 bis în Lista Patrimoniului Mondial. Decizia a fost transmisă statului Român, reprezentat de Ministerul Culturii, prin ambasadorul României la UNESCO, prin documentul WHC/74/527.2/HVH/PSTR/mcb/20.12.1999.

Justificarea **Criteriului iv** - „Să fie un exemplu excepțional al unui tip de clădire, ansamblu sau peisaj arhitectural sau tehnologic care ilustrează o etapă semnificativă / etape semnificative în istoria umanității” - a fost formulată astfel: **„Satele cu biserici fortificate din Transilvania oferă o imagine vie a peisajului cultural al sudului Transilvaniei. Ele se caracterizează prin sistemul specific de utilizare a terenului, dispunerea și modul de organizare a gospodăriilor care se păstrează încă din Evul Mediu și prin dominanta bisericilor lor fortificate ilustrând perioade de construcție succesive, între secolele al XIII-lea și al XVII-lea.”**

Conform Ghidului Operațional, pentru îndeplinirea **Criteriului iv** în Dosarul de nominalizare a fost demonstrată și îndeplinirea condițiilor de Integritate și/sau Autenticitate (Ghidului Operațional de implementare a Convenției, Cap. II.E , paragraf 79 <https://whc.unesco.org/en/guidelines/>). Pentru aceasta, a fost analizată și demonstrată autenticitatea atributelor ce transmit valoarea culturală.

Aceste valori sunt documentate în Dosarul de nominalizare prin rezultatul inventarului topografic efectuat în aceste localități în perioada 1992-1995. Imobilele de mare valoare inventariate sunt marcate **cu număr poștal unic** pe harta reprezentând zona protejată la punctul 1.e. a fiecărui dosar – și pe harta 1/5000 rezultată din inventariere [ANEXA I, p. 4]. Felul în care aceste imobile reflectă raporturile, organizarea socială, religioasă, etnică, cât și caracterul evolutiv exemplar sunt

documentate prin rezultatul inventarierii: descrieri de imobil [ANEXA I, pp. 1-3], fotografii [ANEXA I, pp.5-7], rezumate la capitolul 3 al dosarului fiecărei localități. Același lucru este reluat și în Planul de gestiune ce aferent Dosarului de nominalizare, Cap. B.2. „Cunoaștere și analiză”, p.63 și Cap. B.3. „Protecție juridică”, p.64. [<https://whc.unesco.org/en/list/596/documents/>]

Declarația de Autenticitate din Dosarul de nominalizare este formulată astfel:

„Satele cu biserici fortificate din Transilvania dovedesc un grad înalt de autenticitate în ceea ce privește forma și concepția, material și substanță, utilizare și funcțiune. Structura urbanistică distinctivă a așezărilor săsești din Transilvania și organizarea lor tradițională este păstrată, așa cum o indică amplasamentul clădirilor aflate atât în proprietate privată cât și cele în proprietate publică. Gospodăriile păstrează, cu doar mici alterații, concepția lor tradițională, structura și funcțiunea. Chiar dacă biserica fortificată și-a pierdut funcția defensivă în secolul al XVIII-lea, ea continuă să focalizeze viața comunității.”

Declarația de autenticitate este susținută de descrierea imobilelor semnificative ca atribut de valoare care sunt **identificate prin număr poștal unic**. Cap. 3., „Descriere”, 3.a. „Descrierea bunului. Sat (pp. 4-6) sunt descrise străzile cu denumirile lor istorice (săsești și românești). La subcapitolul „Tipuri de case și gospodării” (pp. 7-9) sunt descrise și grupate pe tipologii un număr mare de imobile construite între secolele XVII și XIX, care sunt **identificate prin număr poștal unic**: se regăsesc în acest capitol casele nr. 10, 20, 29, 31, 35, 38, 47, 53, 55, 62, 63, 68, 76, 82, 92, 111, 122, 134, 136, 138, 139, 140, 144, 146, 147, 149, 161, 163, 172, dar și clădirile instituțiilor tradiționale (biserici, case parohiale, școală, primărie, moară, (pp. 15-16) nr. 38, 46, 86, 68, 191, etc. [ANEXA I, pp. 1-3]

Prin urmare, numărul poștal unic, nerepetabil al fiecărui imobil, pe care-l însoțește de-a lungul secolelor, este – în termenii Convenției Patrimoniului Mondial, cultural și natural la care România este parte – un atribut al Autenticității, în relație cu amplasamentul, organizarea, funcțiunea, limba și spiritul locului (vezi Ghidul Operațional, paragrafele 82-83).

În acest context menționăm că: potrivit Legii nr. 422 din 18 iulie 2001 (republicată) privind protejarea monumentelor istorice, Cap. III, Art. 23, alin. (1) și alin. (2), lit. c), montarea plăcuțelor cu noile numere poștale constituie „intervenție asupra monumentelor istorice” și se face numai pe baza și cu respectarea avizului emis de către Ministerul Culturii. Acest aviz este condiționat de efectuarea intervenției cu respectarea autenticității patrimoniului cultural.

6. Relația dintre numărul poștal/administrativ unic și imobil/proprietar este surprinsă și în Bibliografia de specialitate privitoare la localitatea Viscri.

- Monografia din 1997 a satului Viscri – „Weisskirch : (Deutsch-Weisskirch / Viscri) : ein siebenbürgisches Dorf im Griff der Zeit: zur Siedlungsgeschichte Rumäniens”, Herman van der Haegen (coord./Hg.); Paul Niedermaier; Sofie Van der Borgh; et al Leuven : K.U. Leuven, Instituut voor Sociale en Economische Geografie, 1997.

La Capitolul 5.1.1. Zusammenfassung der Grunbuchdaten (centralizator date din Cartea Funciară) se poate urmări corespondența dintre Numele proprietarului și Numărul administrativ și se poate observa frecvența acelorași nume pentru proprietari diferiți, care pot fi distinși tocmai prin numărul de casă, care este unic; astfel, regăsim pe doar 2 pagini, opt proprietari diferiți cu numele Fernolendt, care pot fi distinși doar prin numerele diferite de casă [ANEXA II, pp. 1-2]. Atașarea numărului de casă la numele unei persoane este frecventă în Viscri și azi, conform relatărilor d-nei Caroline Fernolendt.

Monografia reproduce și paginile din Cartea funduară din 1892 a cămărilor de provizii din incinta bisericii fortificate, în tabele indicând corespondența dintre numărul acestora cu numărul administrativ unic al casei proprietarului. [ANEXA II, pp. 3-4].

-, „Sașii despre ei înșiși/ *Die Siebenbürger Sachsen über sich selbst*, Ligia Fulga (coord./Hg.) Ed. Muzeul de etnografie Brașov, 2009.

Colecția de studii de etnografie are ca subiect satele Viscri și Meșendorf (ambele făcând parte din UAT Bunești) și se bazează pe interviuri cu locuitori care sunt identificați atât prin nume, cât și prin numărul de casă (unic, pentru fiecare) [ANEXA III, pp. 1-3, 5]; numerele administrative sunt invocate în relatările despre delimitarea și organizarea vecinătăților [ANEXA III, p. 4];, amplasarea teascurilor de vin din Meșendorf [ANEXA III, p. 7]; și mai ales, în distribuția atelierelor meșteșugărești (fierari, pantofari, dulgheri, rotari, tâmplari, etc.), în care numele atelierului, al meșteșugarului și numărul de casă sunt asociate intrinsec [ANEXA III, p. 6];.

7. Cea mai brutală ruptură cu istoria localităților și a locuitorilor lor care s-a produce în mentalul colectiv prin schimbarea numerelor administrative unice cu unele repetitive, amplasate pe străzi cu nume atribuite fără legătură cu cele istorice, este ilustrată de Plăcile comemorative de Eroi din Primul, cel de-al Doilea Război Mondial și a deportaților în Siberia, amplasate în Bisericile fortificate; numele locuitorilor jertfiți este însoțit de numărul de casă unic [ex. Viscri, ANEXA IV, p.1-2].

8. Nu în cele din urmă, la fel ca Viscri, celelalte 4 localități componente ale UAT Bunești – Bunești, Criș, Meșendorf și Roadeș – se află în vechea zonă de colonizare săsească a Transilvaniei sunt martori autentici ai unei civilizații cu evoluție continuă, constantă și conservatoare care se întinde pe 8 secole și dețin un patrimoniu cultural imobil foarte valoros, dominat de bisericile evanghelice fortificate, pentru care identificarea administrativă tradițională trebuie protejată ca atribut de continuitate și autenticitate.

În concluzie, adoptarea Hotărârii Consiliului Local Bunești nr. 69/28.12.2022, privind aprobarea nomenclatorului stradal al comunei Bunești, județul Brașov prin care au fost atribuite denumiri străzilor de pe teritoriul administrativ al comunei, fiind, în același timp, modificat sistemul de numerotare poștală anterior, afectează atât sistemul de protecție al patrimoniului cultural (național și mondial), cât și utilizarea resurselor documentare și bibliografice, constituie o pierdere identitară și produce o cezură în conștiința de sine a comunităților – și așa vulnerabilizate prin migrarea sașilor și alte schimbări demografice.

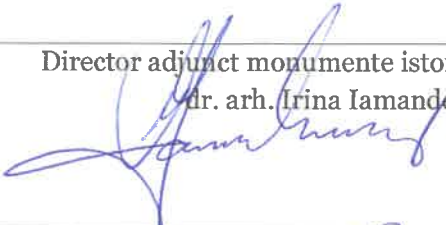
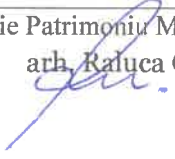
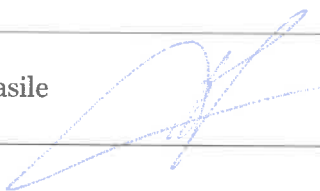
Pornind de la acest caz și în interesul protejării patrimoniului național, considerăm drept salutară și necesară revizuirea HG 777/2016 în sensul introducerii unor precizări (e.g. Dispoziții finale) care să clarifice că prevederile actului normativ se referă în primul rând la noile dezvoltări urbane în

care numerotarea noilor artere se face după regulile stabilite prin respectiva hotărâre de Guvern și că nu se impun redenumiri sau renumerotări de artere la nivel național. În acest mod, s-ar evita confuzii, neconcordanțe și erori grave atât în RENNS, cât și în acte administrative, cu ample implicații juridice privind protejarea patrimoniului și evidența imobilelor în general, dar și cu implicații financiare și administrative cu foarte mare impact la nivel național.

În virtutea atribuțiilor pe care Institutul Național al Patrimoniului le are prin lege, vă asigurăm de întreaga noastră disponibilitate de colaborare în scopul protejării patrimoniului cultural național.

Cu deosebită considerație,

Manager interimar, Oana Zaharia	Director adjunct monumente istorice, dr. arh. Irina Iamandescu
	Sef Secție Patrimoniu Mondial, arh. Raluca Grama
Avocat Mihai Vasile 	Responsabil monitorizare sit UNESCO, ist. Iozefina Postăvaru